

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 109/2026-61

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 6. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 7. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 8. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 9. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 10. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 11. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 12. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 13. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 14. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 15. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených AK Olekšáková s.r.o., Jégého 12, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/4/2008 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/384/2009, sp. zn. 14Co/38/2012 a sp. zn. 3Co/146/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/4/2008 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/384/2009, sp. zn. 14Co/38/2012 a sp. zn. 3Co/146/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov v 1. až 5. rade na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co/146/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov v 6. až 15. rade na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie

ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Sťažovateľke v 1. rade, sťažovateľovi v 2. rade a sťažovateľke v 3. rade **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **1 500 eur**, ktoré **j e** im Okresný súd Pezinok **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a finančné zadostučinenie každému po **1 000 eur**, ktoré **j e** im Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi vo 4. rade a sťažovateľke v 5. rade **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **2 800 eur**, ktoré **j e** im Okresný súd Pezinok **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a finančné zadostučinenie každému po **1 700 eur**, ktoré **j e** im Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi v 6. rade, sťažovateľke v 7. rade, sťažovateľke v 8. rade, sťažovateľke v 9. rade, sťažovateľovi v 10. rade a sťažovateľovi v 15. rade **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **800 eur**, ktoré **j e** im Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľovi v 11. rade, sťažovateľovi v 12. rade, sťažovateľovi v 13. rade a sťažovateľovi v 14. rade **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **300 eur**, ktoré **j e** im Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Okresný súd Pezinok a Krajský súd v Bratislave **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľom v 1. až 5. rade trovy konania **2 920,51 eur** a zaplatiť ich spoločne a nerozdielne právnomu zástupcovi sťažovateľov v 1. až 5. rade do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. novembra 2025 sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/4/2008 a krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/384/2009, sp. zn. 14Co/38/2012 a sp. zn. 3Co/146/2022. Navrhujú priznanie finančného zadostučinenia 20 000 eur (s povinnosťou náhrady zo strany okresného súdu vo výške 10 000 eur a zo strany krajského súdu vo výške 10 000 eur) každému zo sťažovateľov, ako aj náhradu trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 109/2026-48 z 26. februára 2026 bola ústavná sťažnosť sťažovateľov prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, z jej príloh a zo spisového materiálu vyplýva, že pôvodná žalobkyňa [REDAKOVANÉ], narodená [REDAKOVANÉ], zomrelá [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „pôvodná žalobkyňa v 1. rade“), a pôvodný žalobca [REDAKOVANÉ], narodený [REDAKOVANÉ], zomrelý [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „pôvodný žalobca v 2. rade“), dve z piatich detí [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zomrelého [REDAKOVANÉ], sa žalobou doručenou okresnému súdu 7. januára 2008 proti žalovanej obci Vinosady domáhali určenia, že ich otec [REDAKOVANÉ] bol v čase svojej smrti vlastníkom nehnuteľností bližšie popísaných v žalobe.

4. Okresný súd uznesením č. k. 5C/4/2008-38 z 9. septembra 2009 konanie zastavil s odôvodnením, že konaniu bráni prekážka rozsúdenej veci. Krajský súd uznesením č. k. 14Co/384/2009-51 z 30. novembra 2009 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, konštatujúc, že súd prvej inštancie nesprávnym posúdením odňal účastníkom konania možnosť konať pred súdom, keďže v napádanej veci prekážka rozsúdenej veci nebola daná.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 5C/4/2008-167 z 26. septembra 2011 žalobu zamietol a žalobcom uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania. Krajský súd uznesením č. k. 14Co/38/2012-204 z 30. septembra 2015 zrušil rozhodnutie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie z dôvodu, že pôvodný žalobca v 2. rade zomrel 26. decembra 2010 (pred vyhlásením rozsudku okresného súdu z 26. septembra 2011), a preto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Zároveň uložil okresnému súdu povinnosť ustáliť okruh účastníkov konania.

6. Podaním zo 7. novembra 2016 pôvodná žalobkyňa v 1. rade navrhla na účely ustálenia okruhu účastníkov konania, aby okrem zákonných dedičov po pôvodnom žalobcovi v 2. rade (sťažovateľov vo 4. a v 5. rade) do konania na strane žalobcov pristúpili zákonní dedičia (medzi nimi aj sťažovatelia v 6. až 10. rade, sťažovateľ v 15. rade, ako aj právni predchodcovia sťažovateľov v 11. až 14. rade) po jej ďalších troch zomrelých súrodencoch [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalších deťoch [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zomrelého [REDAKOVANÉ]).

7. Okresný súd uznesením č. k. 5C/4/2008-301 zo 7. decembra 2017 rozhodol, že pokračuje v konaní s dedičmi po nebohom pôvodnom žalobcovi v 2. rade (sťažovateľmi vo 4. a v 5. rade), a pristúpenie ďalších subjektov do konania nepripustil.

8. Okresný súd uznesením č. k. 5C/4/2008-538 zo 7. októbra 2021 rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi po pôvodnej žalobkyni v 1. rade, a to sťažovateľmi v 1. až 3. rade. Uznesením č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022 v zmysle § 79 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pripustil do konania na strane žalobcov z dôvodu odstránenia nedostatku vecnej legitimácie ďalších účastníkov, medzi nimi sťažovateľov v 6. až 10. rade a sťažovateľa v 15. rade, ako aj právnych predchodcov sťažovateľov v 11. až 14. rade.

9. Rozsudkom č. k. 5C/4/2008-648 zo 14. júna 2022 okresný súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. Uznesením č. k. 3Co/146/2022-759 z 2. júna 2025 do odvolacieho konania pristúpili sťažovatelia v 11. až 14. rade ako právni nástupcovia žalobcov v 12. a 13. rade (ktorí do konania na strane žalobcov pristúpili uznesením okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022).

10. Krajský súd rozsudkom č. k. 3Co/146/2022-817 z 9. októbra 2025 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobe vyhovel len v časti a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 27. novembra 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľov

11. Podstatou argumentácie sťažovateľov je námietka smerujúca k dĺžke napádaného konania, ktoré trvalo od 7. januára 2008 (z toho približne 10 a pol roka na okresnom súde a približne 7 a pol roka na krajskom súde) a v čase podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Krajský súd 9. októbra 2025 meritórne vo veci rozhodol a rozsudok sa doručoval účastníkom konania.

12. Sťažovatelia vo vzťahu k právnej a faktickej zložitosti veci uviedli, že rozhodovanie o žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o tom, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, nemožno považovať za právne zložitú. V danej veci je prítomná určitá miera právnej zložitosti vyplývajúca z historického vývoja právnej úpravy nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ako aj vzhľadom na vyšší počet účastníkov konania, avšak ani uvedené podľa sťažovateľov nemôže ospravedlniť celkovú dĺžku trvania konania vo veci. Ďalej uviedli, že svojím konaním a postupom vo veci nijako negatívne neprispeli k dĺžke napádaného konania.

13. V súvislosti s hodnotením samotného postupu súdov v ústavnej sťažnosti argumentovali, že najmä postup okresného súdu, ako aj krajského súdu (v rokoch 2011 – 2015) v napádaných konaniach bol poznačený opakovanými obdobiami absolútnej nečinnosti. Okresný súd vydal rozhodnutia, ktoré boli zrušené a v ktorých sa po zrušení pokračovalo. Sťažovatelia uviedli, že na dĺžke konania sa podpísala nesústreďená a neefektívna činnosť okresného súdu v minulosti. Už samotná dĺžka konania v trvaní necelých 18 rokov dáva dostatočný podklad na rozhodnutie o porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote.

14. Poukázali zároveň na to, že majú vyšší vek, niektorí pôvodní žalobcovia sa konečného rozsudku vo veci nedožili a súd pokračoval v konaní s ich dedičmi. V čase, keď podali žalobu, mali obaja pôvodní žalobcovia viac ako 80 rokov. Vyšší vek účastníkov konania vyžaduje osobitnú rýchlosť konania súdu, aby sa konca konania vôbec dožili. Sťažovatelia si svoje práva uplatňujú aj za svojich právnych predchodcov. Z dôvodu nesprávneho rozhodnutia okresného súdu v roku 2017 nebola časť sťažovateľov účastníkom konania vo veci až do roku 2022.

15. Vzhľadom na celkovú dobu konania, vek sťažovateľov, nekoncentrovanú činnosť súdu, správanie sťažovateľov, ktorí konanie nemarili a nezdržiavali, ale naopak, považujú sťažovatelia za primerané finančné zadost'učinenie za utrpenú ujmu na ich základnom práve sumu 10 000 eur pre každého sťažovateľa proti okresnému súdu a 10 000 eur pre každého sťažovateľa proti krajskému súdu. Sťažovatelia zároveň požadujú náhradu trov konania.

III. Vyjadrenia všeobecných súdov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

16. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril okresný súd v zastúpení jeho predsedom prípisom sp. zn. Spr. 38/26 z 5. marca 2026. Predseda okresného súdu konštatoval, že vec bola súdom prvého stupňa rozhodnutá 14. júna 2022 vyhovením žalobe v celom rozsahu. Krajský súd rozsudkom č. k. 3Co/146/2022-817 z 9. októbra 2025 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobe v časti vyhovel a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Rozsudky súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť 27. novembra 2025.

17. Ku skutkovej a k právnej zložitosti sporu okresný súd uviedol, že predmet konania je vecou patriacou do štandardnej agendy všeobecných súdov a vec je priemerne skutkovo a právne zložitá. K jednotlivým procesným úkonom uviedol, že spisový materiál napádaného konania bol ústavnému súdu zapožičaný. K prekážkam postupu konania podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 61 a nasl. CSP uviedol, že tieto neboli zistené. Následne sa okresný súd vyjadril k prietahom spôsobeným sťažovateľmi tak, že opakované procesné návrhy strán sporu taktiež predlžujú konanie a znemožňujú súdu, aby vo veci rozhodol. K prietahom spôsobeným okresným súdom konštatoval, že vec je právoplatne skončená.

18. Okresný súd zároveň poukázal na obdobie rokov 2020 – 2022, keď z dôvodu opatrení v súvislosti so šírením nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 došlo k obmedzeniu pohybu a pobytu zákazom vychádzania v súvislosti s pandemickou situáciou, v dôsledku čoho došlo k opätovnému zrušeniu nariadených pojednávaní. V závere stanoviska predseda okresného súdu oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní a dôvodnosť sťažnosti ponecháva na úvahe ústavného súdu.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

19. Krajský súd reagoval na výzvu ústavného súdu k ústavnej sťažnosti vyjadrením sp. zn. 1SprV/90/2026 z 19. marca 2026. Predseda krajského súdu do vyjadrenia premietol stanovisko sudkyne spravodajkyne, ktorá vzhľadom na to, že nebola členkou senátu 14Co, ktorý rozhodoval o veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 14Co/384/2009 a sp. zn. 14Co/38/2012, sa nevedela vyjadriť k sťažovateľmi namietaným prietahom v konaní za obdobie pridelenia veci senátu 14Co.

20. Pokiaľ ide o vec sp. zn. 3Co/46/2022 (zrejme správne má byť sp. zn. 3Co/146/2022, pozn.), sudkyňa spravodajkyňa uviedla, že túto podľa predkladacej správy predložil okresný súd krajskému súdu 7. novembra 2022. Konštatovala, že nešlo o spor spadajúci do kategórie vyžadujúcej podľa rozvrhu práce krajského súdu vybavenie s osobitnou, resp. výnimočnou rýchlosťou, nebolo potrebné ju prednostne vybaviť. Zohľadniac zaťaženosť senátu, skladbu a počet spisov v súdnom oddelení, ako i zložitosť veci, predmetná vec sa dostala na vybavenie v rámci poradia zodpovedajúceho prideleným číslam spisových značiek, tak ako boli podané na tunajší súd. Na dĺžku konania na krajskom súde malo podľa vyjadrenia sudkyne spravodajkyne vplyv nepochybne úmrtie žalobcov v 12. a 13. rade a s tým spojená potreba vyčkat' na skončenie dedičského konania, resp. na ustálenie okruhu do úvahy pripadajúcich dedičov zo strany notára ako súdneho komisára. Následne krajský súd rozhodol o pokračovaní s právnymi nástupcami. Senát krajského súdu pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní na odvolacom pojednávaní 9. októbra 2025,

ktorému predchádzalo odročenie skôr nariadeného odvolacieho pojednávania na základe žiadosti zástupkyne žalovanej strany z dôvodu jej náhleho zhoršenia zdravotného stavu. Sudkyňa spravodajkyňa dodala, že vydaním meritórneho rozhodnutia krajského súdu došlo k poskytnutiu ochrany ústavou priznaným právam sťažovateľov.

21. S poukazom na vyjadrenie sudkyne spravodajkyne a ňou uvádzané skutočnosti, ako aj vzhľadom na dĺžku konaní vedených na krajskom súde sa krajský súd v zastúpení jeho predsedom vyjadril, že nepovažuje sťažnosť vo vzťahu k postupu krajského súdu za dôvodnú. Na ústnom pojednávaní vo veci pred ústavným súdom netrval.

III.3. Replika sťažovateľov:

22. Vzhľadom na obsah vyjadrení okresného súdu a krajského súdu nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať sťažovateľov na zaujatie stanoviska k daným vyjadreniam a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

23. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe vyjadrení okresného súdu a krajského súdu, ako aj obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľov, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konania, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

24. V úvode vecného posúdenia námietok sťažovateľov v ústavnej sťažnosti sa ústavný súd musel v prvom rade vysporiadať s postavením jednotlivých sťažovateľov v napádanom konaní, keďže ani jeden zo sťažovateľov nie je pôvodným účastníkom konania a svoj vstup do napadnutého konania a procesné postavenie odvodzujú z rôznych právnych skutočností a právnych úkonov.

25. Na základe ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj zapožičaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že sťažovatelia v 1. až 3. rade vstúpili do konania v dôsledku univerzálnej sukcesie ako dedičia po zomrelej pôvodnej žalobkyni v 1. rade [redacted] (uznesením okresného súdu č. k. 5C/4/2008-538 zo 7. októbra 2021) a sťažovatelia vo 4. a v 5. rade ako dedičia po zomrelom pôvodnom žalobcovi v 2. rade [redacted] (uznesením okresného súdu č. k. 5C/4/2008-301 zo 7. decembra 2017). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 197/05, IV. ÚS 514/2011), v zmysle ktorej si sťažovateľ, u ktorého k vstupu do konania došlo na základe univerzálnej sukcesie, môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prieťahov aj pre štádium konania, ktoré jeho vstupu do konania (na základe univerzálnej sukcesie) predchádzalo. Vstupom subjektov do existujúceho konania nevzniká nový procesnoprávny vzťah, ale „nové subjekty“ sú právnymi nástupcami pôvodných subjektov konania, pokračujú v konaní s rovnakým predmetom a v konaní pred orgánom verejnej moci sa naďalej domáhajú svojich práv alebo určenia povinností (I. ÚS 371/2024, I. ÚS 270/2024, I. ÚS 264/2021).

26. Odlišne je potrebné vnímať pristúpenie do konania rozhodnutím súdu na základe § 79 CSP, keď vzniká nový procesnoprávny vzťah, t. j. dochádza k vstupu ďalšieho účastníka do sporu, ktorý svoju procesnú pozíciu neodvodzuje od iného v konaní vystupujúceho účastníka konania, ktorý by ním

bol pred jeho pristúpením do konania. Zo zistení ústavného súdu plynie, že (okrem iných subjektov) sťažovatelia v 6. až 10. rade, sťažovateľ v 15. rade, ako aj právni predchodcovia sťažovateľov v 11. až 14. rade sa stali účastníkmi napádaného súdneho konania dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, t. j. 16. februára 2022, ktorým okresný súd rozhodol o ich vstupe do konania podľa § 79 CSP z dôvodu odstránenia nedostatku vecnej legitímácie. Uznesením krajského súdu č. k. 3Co/146/2022-759 z 2. júna 2025, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. júna 2025, sa sťažovatelia v 11. až 13. rade stali (spolu s ďalšími subjektmi) účastníkmi konania v dôsledku univerzálnej sukcesie ako dedičia po [REDAKOVANÉ] (narodený [REDAKOVANÉ], zomrelý [REDAKOVANÉ]; stal sa účastníkom napádaného súdneho konania dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, t. j. 16. februára 2022, pozn.) a sťažovateľ v 14. rade ako dedič po [REDAKOVANÉ] (narodený [REDAKOVANÉ], zomrelý [REDAKOVANÉ], stal sa účastníkom napádaného súdneho konania dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, t. j. 16. februára 2022, pozn.). V zmysle § 79 CSP vstupujúci subjekt prijíma stav konania k momentu právoplatnosti uznesenia o pripustení svojho vstupu, nie je viazaný doterajšími úkonmi žiadneho z účastníkov konania, a to ani v prípade, ak by vstupom do konania vzniklo nerozlučné spoločenstvo, a ani v prípade, ak by sa vstupom do konania sanoval nedostatok núteného spoločenstva (porov. ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S. BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, komentár k § 79.).

27. Vzhľadom na už uvádzané skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia v 1. až 5. rade môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium konania, ktoré ich vstupe do konania (na základe univerzálnej sukcesie) predchádzalo a sťažovatelia v 6. až 10. rade a sťažovateľ v 15. rade odo dňa ich vstupu do konania právoplatnosťou uznesenia okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, t. j. od 16. februára 2022. Sťažovatelia v 11. a 14. rade ako právni nástupcovia ich právnych predchodcov, ktorí sa účastníkmi stali právoplatnosťou uznesenia okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, t. j. 16. februára 2022, môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov od uvedeného dátumu (m. m. I. ÚS 537/2023, I. ÚS 43/2023).

IV.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

28. V kontexte predmetu ústavného prieskumu, ktorým je posúdenie existencie zbytočných prietáhov v postupe všeobecného súdu, ústavný súd akcentuje, že povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (resp. účastníkov konania) a iných osôb. Týmto princípom sú rovnako viazané všeobecné súdy prvej, ako aj druhej inštancie.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Napádané konanie bolo právoplatne skončené rozsudkom krajského súdu č. k. 3Co/146/2022-817 z 9. októbra 2025, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. novembra 2025 (po podaní ústavnej sťažnosti, pozn.).

30. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

31. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

32. Ústavný súd zhodnotil, že vo vzťahu ku kritériu faktickej a právnej zložitosti veci možno konštatovať, že predmet konania tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov, avšak istá miera právnej zložitosti (ktorú pripustili samotní sťažovatelia) mohla byť v napádanej veci daná vzhľadom na historický kontext posudzovania nadobudnutia sporných nehnuteľností patriacich do dedičstva. Rovnako ústavný súd dospel k záveru, že sa napádané konanie vzhľadom na vyšší počet účastníkov mohlo vyznačovať istou mierou faktickej zložitosti, v postupe okresného súdu (ako aj krajského súdu) však boli prítomné kroky, ktoré prispeli k neefektívnemu prístupu ustáľovania okruhu účastníkov konania (napríklad keď uznesením zo 7. decembra 2017 nepripustil niektoré subjekty do napádaného konania z dôvodu hospodárnosti konania, no následne uznesením z 29. januára 2022 tie isté subjekty do konania pripustil). Zároveň ak okresný súd argumentoval obmedzeniami v čase pandémie COVID-19, je potrebné uviesť, že v prípade sporu trvajúceho od roku 2008 takáto argumentácia nemôže obstať. Po druhom vrátení veci z krajského súdu v roku 2015 okresný súd pristúpil k meritórnemu rozhodnutiu až v roku 2022, t. j. po takmer siedmich rokoch (po tom, čo samotné konanie v tom čase trvalo približne 14 rokov). Uvedené je v právnom štáte nemysliteľné. Vo vzťahu k druhému kritériu, ktorým je správanie účastníkov konania, aj tu boli badateľné isté kroky s možným vplyvom na dĺžku súdneho konania, napríklad keď sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia (ktorí boli kvalifikovane zastúpení) dopĺňali okruh účastníkov konania z dôvodu odstránenia nedostatkov vecnej legitímácie, keď žiadali o poskytnutie časového priestoru na mimosúdne riešenie sporu alebo keď z dôvodu neprevzatia zásielky s predvolaním na pojednávanie 4. apríla 2011 právny zástupcom žalobcov v odbernej lehote došlo k odročeniu pojednávania. V kontexte celkovej dĺžky konania (v trvaní viac ako 17 rokov) im však nemožno prikladať zásadnú váhu, k ich zohľadneniu ústavný súd pristúpil najmä pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadost'učinenia u sťažovateľov, ktorých sa rozhodná časť

napádaného konania týkala. K celkovej dĺžke konania jednoznačne prispel v podstatnejšej miere práve neefektívny prístup okresného súdu a krajského súdu, resp. ich nečinnosť.

33. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd postupoval podľa kritérií uvedených v bodoch 30 a 32 odôvodnenia tohto nálezu okrajovo, a to vzhľadom na extrémnu dĺžku konania v trvaní 17 rokov a 10 mesiacov, pretože ani právne či skutkovo náročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takúto dlhú dobu. V prípade extrémnych prieťahov (prieťahy, ktoré možno počítať v desiatkach rokov) už uvedené faktory strácajú zásadný význam. Takéto extrémne dlhé konanie zo strany všeobecného súdu *prima facie* odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a rovnako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo vzťahu k strane, ktorá je subjektom takéhoto konania (I. ÚS 270/2024). V súlade s judikatúrou ESĽP je ukončenie súdneho konania v primeranom čase základným ľudským právom (rozsudok ESĽP z 29. 5. 1986 vo veci Deumeland proti Nemecku, sťažnosť č. 9384/81).

34. Ústavný súd je toho názoru, že postupom okresného súdu a krajského súdu v napádanom konaní ako celku došlo k zbytočným prieťahom v konaní, vzhľadom však na zistenia bližšie popísané v bodoch 24 až 27 odôvodnenia tohto nálezu skúmal, v akom rozsahu sa dĺžka konania dotkla práv jednotlivých sťažovateľov vzhľadom na okolnosti a čas ich vstupu do konania.

IV.1.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov v 1. až 5. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

35. Vo vzťahu k sťažovateľom v 1. až 5. rade ústavný súd konštatuje, že ako právni nástupcovia pôvodných žalobcov vstúpili do konania v dôsledku univerzálnej sukcesie, čo vo význame uplatnenia ich práva na konanie bez zbytočných prieťahov znamená, že ich porušenie môžu legitímne namietat' aj pre štádium konania, ktoré predchádzalo ich vstupu do konania, resp. v ktorom vystupovali ich právni predchodcovia (t. j. v tomto prípade pre celé namietané konanie).

36. Ústavný súd, skúmajúc rozsah možného porušenia práv sťažovateľov v 1. až 5. rade, v okolnostiach prípadu vzhľadom na extrémnu dĺžku konania zvolil prístup prieskumu a posúdenia celkovej dĺžky konania na oboch inštanciách súdov z dôvodu, že aj ESĽP posudzuje konanie ako jeden celok a prístup, pri ktorom sa neposudzuje konanie ako jeden celok, resp. sa neposudzuje celková dĺžka konania, považuje ESĽP za príliš formalistický, ktorý nie je v súlade so zárukami čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok z 13. 10. 2009 vo veci Kiš proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 3673/05; rozsudok z 26. 6. 2009 vo veci Gajdoš proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 19304/04, rozsudok z 8. 10. 2013 vo veci Frigo proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16111/11, rozsudok ESĽP z 31. 8. 2018 vo veci Balogh proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 35142/15, porov. Tiež III. ÚS 694/2016, č. 22/2017, ZNaU, I. ÚS 123/2015, III. ÚS 603/2021, III. ÚS 40/2023 a i.). Nemožno však opomenúť, že ESĽP vo svojom rozhodovaní koná proti porušovateľovi práv – proti Slovenskej republike – a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti (v tomto prípade proti okresnému súdu a krajskému súdu). V uvedenom náhľade na subjekt porušovateľa

práv sťažovateľa je medzi subjektom, ktorý je porušovateľom v konaní pred ESLP, a porušovateľom v konaní pred ústavným súdom zásadný rozdiel, ktorý ústavný súd akceptoval aj v danej veci najmä s ohľadom na označenie porušovateľov zo strany sťažovateľov (IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 456/2025).

37. Predmetnú dĺžku konania je možné považovať už *prima facie* za extrémnu a za ústavne neakceptovateľnú a neospravedliteľnú (neobhájiteľnú) a sama osebe je dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to bez potreby bližšieho skúmania konkrétneho priebehu konania.

38. Ústavný súd však považuje za potrebné poukázať *in concreto* na niektoré jasné známky neefektívneho postupu okresného súdu, ako aj krajského súdu. Tieto možno nachádzať už na začiatku napádaného konania, keď okresný súd nesprávnym procesným postupom uznesením č. k. 5C/4/2008-38 z 9. septembra 2009 zastavil konanie s odôvodnením, že o jeho predmete bolo právoplatne rozhodnuté v inom konaní (*res iudicata*). Krajský súd rozhodnutie okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Následne okresný súd opätovne vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 5C/4/2008-167 z 26. septembra 2011, pričom opomenul, že pôvodný žalobca v 2. rade bol v čase rozhodnutia okresného súdu nebohý (a to 9 mesiacov), čo na základe zistení krajského súdu v odvolacom konaní vyplývalo mimochodom zo zásielky okresného súdu obsahujúcej predvolanie na pojednávanie adresovanej pôvodnému žalobcovi v 2. rade, ktorá sa súdu vrátila s vyznačením doručovateľa „adresát zomrel“. Neefektívny bol aj postup krajského súdu, ktorý o podanom odvolaní rozhodol uznesením č. k. 14Co/38/2012-204 z 30. septembra 2015 zrušením napádaného rozsudku a vrátením veci okresnému súdu po 3 rokoch a 9 mesiacoch, pričom dôvodom vrátenia bola spomenutá vada v podmienkach konania, ku ktorej zisteniu mohol krajský súd dôjsť v podstatne kratšom čase. Po vrátení veci okresný súd vyzval 3. decembra 2015 sťažovateľov vo 4. a v 5. rade (dedičov po zomrelom pôvodnom žalobcovi v 2. rade), aby sa vyjadrili, či majú právny záujem na prejednávanej veci, ktorí zaslali svoje stanovisko okresnému súdu 22. decembra 2015. O ich vstupe do konania napokon rozhodol až uznesením č. k. 5C/4/2008-301 zo 7. decembra 2017 (po dvoch rokoch od zaslanej výzvy). Zároveň je dôležité poznamenať, že okresný súd týmto uznesením nepripustil, aby do konania pristúpili ďalšie subjekty na strane žalobcov (čo v ústavnej sťažnosti namietali aj sťažovatelia), ale o ich vstupe opätovne rozhodoval uznesením č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022 (po takmer 5 rokoch), keď do konania vstúpili sťažovatelia v 6. až 10. rade a sťažovateľ v 15. rade, ako aj právni predchodcovia sťažovateľov v 11. až 14. rade.

39. Sťažovatelia namietajú ústavnou sťažnosťou postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/384/2009, sp. zn. 14Co/38/2012 a sp. zn. 3Co/146/2022. Konanie sp. zn. 14Co/384/2009 bolo od predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní do doručenia rozhodnutia krajského súdu okresnému súdu v trvaní 40 dní, konanie sp. zn. 14Co/38/2012 v trvaní 3 rokov a 9 mesiacov a konanie sp. zn. 3Co/146/2022 od predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní do podania ústavnej sťažnosti trvalo približne 3 roky. Aplikujúc prístup posúdenia celkovej dĺžky času, počas ktorého bola vec sťažovateľov na krajskom súde, ide o obdobie takmer 7 rokov, čo je už samo osebe neprípustné. Ako bolo v bode 38 odôvodnenia tohto nálezu uvedené, krajský súd mohol konať rýchlejšie, najmä v konaní sp. zn. 14Co/38/2012, keď dôvodom vrátenia veci bolo nesplnenie podmienok konania, ako aj v konaní sp. zn. 3Co/146/2022, keď sa vec na krajský súd

dostala tretíkrát. Ústavný súd preto sumarizuje, že postupom okresného súdu a krajského súdu v napádanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom.

40. Vzhľadom na závery prijaté v bodoch 35 až 39 odôvodnenia tohto nálezu ústavný súd konštatuje, že právo s'ťažovateľov v 1. až 5. rade na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov garantované čl. 48 ods. 2 ústavy (zohľadňujúc celé konanie, t. j. aj čas pred ich faktickým vstupom do napádaného konania vzhľadom na univerzálnu sukcesiu) a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napádanom konaní (sp. zn. 5C/4/2008) a krajského súdu v napádaných konaniach (sp. zn. 14Co/384/2009, sp. zn. 14Co/38/2012 a sp. zn. 3Co/146/2022) bolo porušené (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

IV.1.2. K namietanému porušeniu práv s'ťažovateľov v 6. až 15. rade na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

41. V bode 26 odôvodnenia tohto nálezu ústavný súd konštatoval, že s'ťažovatelia v 6. až 10. rade a s'ťažovateľ v 15. rade sa stali účastníkmi napádaného súdneho konania dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, t. j. 16. februára 2022, ktorým okresný súd rozhodol o ich vstupe do konania podľa § 79 CSP. S'ťažovatelia v 11. až 13. rade sa stali účastníkmi konania v dôsledku univerzálnej sukcesie ako dedičia po [REDAKOVANÉ] (narodený [REDAKOVANÉ], zomrelý [REDAKOVANÉ]) a s'ťažovateľ v 14. rade ako dedič po [REDAKOVANÉ] (narodený [REDAKOVANÉ], zomrelý [REDAKOVANÉ]) uznesením krajského súdu č. k. 3Co/146/2022-759 z 2. júna 2025, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. júna 2025. Obaja pôvodní žalobcovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] boli rovnako ako s'ťažovatelia v 6. až 10. rade a s'ťažovateľ v 15. rade do konania pripustení v zmysle § 79 CSP uznesením okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. februára 2022. Vzhľadom na uvedené môžu s'ťažovatelia v 6. až 15. rade uplatňovať právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právo na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote len pre štádium konania, ktoré nasledovalo po ich vstupe do konania (resp. pri s'ťažovateľoch v 11. až 14. rade po vstupe do konania ich právnych predchodcov), t. j. od 16. februára 2022.

42. Pre účely posúdenia možnosti uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote s'ťažovateľov v 6. až 15. rade nemožno uplatniť totožný prístup ako v prípade s'ťažovateľov v 1. až 5. rade a prihliadať na celkovú dĺžku konania na okresnom súde a krajskom súde. V prípade s'ťažovateľov v 6. až 15. rade ústavný súd posudzoval len obdobie nasledujúce po 16. februári 2022 do podania ústavnej s'ťažnosti (17. novembra 2025). Na okresnom súde pre účely uvedeného posúdenia prebiehalo napádané konanie od 16. februára 2022 do predloženia veci na rozhodnutie o odvolaní 7. novembra 2022, t. j. spolu v trvaní 8 mesiacov a 22 dní. V tomto období okresný súd vykonával úkony smerujúce k príprave pojednávania konaného 17. mája 2022, ktoré bolo odročené na verejné vyhlásenie rozsudku 14. júna 2022, nasledovali úkony spojené s odvolaním žalovaného (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, výzvy adresované žalobcom na vyjadrenie sa k odvolaniu) a 7. novembra 2022 predloženie spisu na rozhodnutie o odvolaní krajskému súde. Popísané obdobie aj vzhľadom na jeho dĺžku nemožno hodnotiť ako také, ktoré by samo osebe predstavovalo porušenie práva na konanie bez zbytočných priet'ahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote, preto ústavný súd nevyhovel časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov v 6. až 15. rade, ktorou namietali porušenie týchto práv postupom okresného súdu v napádanom konaní sp. zn. 5C/4/2008 (bod 8 výrokovej časti tohto nálezu), ktorého sa stali súčasťou až 16. februára 2022.

43. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na to, že sťažovatelia v 6. až 15. rade (ako aj právni predchodcovia sťažovateľov v 11. až 14. rade) neboli účastníkmi konaní vedených na krajskom súde pod sp. zn. 14Co/384/2009 a sp. zn. 14Co/38/2012, nemôžu účinne namietat' porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom krajského súdu v týchto konaniach (vzhľadom na vznik ich procesného postavenia v súvislosti s uznesením okresného súdu č. k. 5C/4/2008-580 z 29. januára 2022), preto v tejto časti ústavný súd ústavnej sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľom v 6. až 15. rade nevyhovel (bod 8 výrokovej časti tohto nálezu).

44. Čo sa týka konania na krajskom súde sp. zn. 3Co/146/2022, v tomto konaní ústavný súd identifikoval obdobie nečinnosti krajského súdu minimálne v trvaní 21 mesiacov od predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní 7. novembra 2022 do 26. augusta 2024, keď krajský súd adresoval okresnému súdu žiadosť, aby na účely postupu odvolacieho súdu oznámil skutočnosti týkajúce sa dedičských konaní po zomrelých navrhovateľoch v 12. a 13. rade (právnych predchodcov sťažovateľov v 11. až 14. rade). Aj keď ústavný súd zobral do úvahy, že krajský súd sa musel v priebehu konania vysporiadať s procesnou situáciou spojenou s úmrtím dvoch žalobcov, vo veci mohol konať efektívnejšie a promptnejšie. Právny predchodca sťažovateľov v 11. až 13. rade ██████ zomrel ██████, krátko po predložení spisu na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu. O vstupe jeho právnych nástupcov do konania však krajský súd rozhodol až uznesením č. k. 3Co/146/2022-759 z 2. júna 2025, pričom z tohto rozhodnutia vyplynulo, že dedičské rozhodnutie vo veci zomrelého ██████ sp. zn. 4D/13/2023, Dnot 31/2023 je zo 4. apríla 2023. Medzitým ██████ zomrel ďalší z účastníkov konania, právny predchodca sťažovateľa v 14. rade ██████ (dedičské rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 40D/943/2024, Dnot 256/2024 z 27. novembra 2024), o vstupe jeho právnych nástupcov do napádaného konania rozhodol krajský súd spoločným uznesením č. k. 3Co/146/2022-759 z 2. júna 2025. Ústavný súd zobral na zreteľ, že tieto okolnosti by mohli predĺžiť konanie na krajskom súde, avšak vzhľadom na nečinnosť krajského súdu v trvaní takmer dvoch rokov a až následné ustáľovanie okruhu účastníkov konania, pričom zo samotného spisu muselo byť krajskému súdu zrejmé, že ide o tretie konanie na krajskom súde v tej istej veci, k zmene účastníkov konania došlo niekoľkokrát, ako aj to, že konanie v čase predloženia veci krajskému súdu prebiehalo 14 rokov a 11 mesiacov, postup krajského súdu vykazuje známky neefektívnej činnosti majúcej za následok porušenie práva sťažovateľov v 6. až 15. rade na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov a prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu).

45. Ústavný súd sa zaoberal argumentáciou sťažovateľov smerujúcou k tomu, že pristúpenie sťažovateľov v 6. až 10. rade a sťažovateľa v 15. rade (ako aj vstup právnych predchodcov sťažovateľov v 11. až 14. rade) navrhovala pôvodná žalobkyňa v 1. rade už podaním zo 7. novembra 2016. Sťažovatelia namietali, že z dôvodu nesprávneho rozhodnutia okresného súdu v roku 2017 (uznesením č. k. 5C/4/2008-301 zo 7. decembra 2017, pozn.) neboli sťažovatelia v 6. až 10. rade, sťažovateľ v 15. rade a právni predchodcovia sťažovateľov v 11. až 14. rade účastníkmi konania vo veci až do roku 2022, keď o opätovnom návrhu rozhodol okresný súd uznesením z 29. januára 2022 o ich pripustení. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu

zo 7. decembra 2017 vyplýva, že ďalšie subjekty na strane žalobcov do konania nepripustil z dôvodu hospodárnosti konania. Zo spisového materiálu ani z argumentácie sťažovateľov v ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by uvedené rozhodnutie v napádanom konaní namietali alebo inak rozporovali. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre pripustil, že zmena právneho názoru súdu prvej inštancie, a to aj v prípade, ak sa pretaví do rozhodnutia vo veci samej, nemá za následok zásah do práva na súdnu ochranu (porov. IV. ÚS 374/2022), uznáva však, že to naznačuje neefektívny prístup okresného súdu v napádanom konaní (ako to konštatoval v bode 32 odôvodnenia tohto nálezu). K pripusteniu pristúpenia sťažovateľov v 6. až 10. rade, sťažovateľa v 15. rade a právnych predchodcov sťažovateľov v 11. až 14. rade do napádaného konania došlo v dôsledku opätovného návrhu (z 13. januára 2022) a účastníkmi súdneho konania sa stali právoplatnosťou uznesenia okresného súdu z 29. januára 2022 (právoplatného 16. februára 2022). Opätovným rozhodovaním o pripustení do konania ďalších subjektov sa *de facto* napravil sťažovateľmi namietaný stav. Argumentácia sťažovateľov preto nemohla mať za následok iné posúdenie ich procesného postavenia a uplatňovaných práv ústavným súdom ako to, ktoré je uvedené v bodoch 41 až 44 odôvodnenia tohto nálezu.

IV.2. K namietanému porušeniu práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

46. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhovali vyslovenie porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V systematike ústavy je primeraná dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd však vo svojej judikatúre nevyhlásil, že namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania môžu signalizovať, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). Z ústavnej sťažnosti však nevyplýva, na základe akých konkrétnych skutkových a právnych okolností sťažovatelia usudzujú porušenie práva na súdnu ochranu postupom okresného súdu a krajského súdu. Sťažovatelia naň odkazujú výlučne v petite ústavnej sťažnosti, vyslovenie porušenia tohto práva sa nespomína ani v označení ústavnej sťažnosti ani v samotnom odôvodnení ústavnej sťažnosti, kde sťažovatelia namietajú porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

47. Sumarizujúc uvedené závery a zároveň poukazujúc na skutočnosť, že napádané konanie je v čase rozhodovania ústavného súdu už právoplatne skončené, je ústavný súd toho názoru, že uvedená aktualizácia stavu konania vyvoláva efekt splnenia účelu ústavnej sťažnosti, teda odstránenie právnej neistoty dotknutých osôb a konvalidáciu vo vzťahu k požiadavkám vyplývajúcim z podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to bez negatívnych konzekvencií k základu námietok sťažovateľov, ktorým bolo vyhovené (m. m. IV. ÚS 455/2025). Rezumujúc všetky skutočnosti vo veci sťažovateľov, ústavný súd rozhodol tak, že postupom okresného súdu a ani krajského súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a návrhu sťažovateľov v tejto časti nevyhovel (bod 8 výrokovej časti tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

48. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018, I. ÚS 270/2024).

49. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia si každý jednotlivovo uplatnili finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur, a to vo vzťahu k okresnému súdu vo výške 10 000 eur a vo vzťahu k postupu krajského súdu vo výške 10 000 eur, ktoré odôvodnili napríklad celkovou dobou konania, vekom sťažovateľov a nekoncentrovanou činnosťou súdu.

50. Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

51. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadol primárne na konštatované porušenie práv jednotlivých sťažovateľov, povahu a rozsah týchto práv, časové úseky, za ktoré môžu jednotliví sťažovatelia namietat' zbytočné prietahy v konaní, skutočný (faktický) čas od ich vstupu do konania a v neposlednom rade konkrétne okolnosti posudzovanej veci. Ústavný súd zobral na zreteľ závery k právnej a faktickej zložitosti veci (bod 32 odôvodnenia tohto nálezu), správanie sťažovateľov (napríklad aj istú mieru účelovosti z ich strany, keď ústavnú sťažnosť ústavnému súdu adresovali po vyhlásení meritórneho rozhodnutia krajského súdu pár dní pred nadobudnutím právoplatnosti), resp. ich právnych predchodcov, nedostatky v postupe okresného súdu, ako aj krajského súdu, predmet konania a jeho význam pre sťažovateľov.

52. Z dôvodu právneho nástupníctva sťažovateľov v 1. až 5. rade v spojení s fundamentálnou vlastnosťou základných práv, ktoré sa svojím obsahom viažu na konkrétny subjekt (čl. 12 ústavy), je podľa názoru ústavného súdu dostatočne odôvodnený záver, že intenzita zásahu do označených práv a slobôd nemôže byť u právnych nástupcov identická s rozsahom porušenia práv a slobôd subjektov, ktoré sú účastníkmi rozporovaného konania od jeho úplného začiatku (m. m. III. ÚS 309/2015, I. ÚS 462/2019, IV. ÚS 455/2025). Univerzálna sukcesia teda v prípade posúdenia rozsahu finančného zadosťučinenia nezohráva rovnakú (plnohodnotnú) rolu, ako pri vyslovení porušenia práv sťažovateľov v primárne prietahovom kontexte. Vzhľadom na popísané okolnosti, ako aj konštatované porušenie práv sťažovateľov v napadnutom konaní, ktorí sa subjektmi napadnutého konania stali až neskôr, považoval ústavný súd za spravodlivé priznanie sťažovateľom v 1. až 3. rade (zohľadňujúc aj ich faktický vstup do konania v roku 2021) každému jednotlivovo finančné zadosťučinenie vo výške 2 500 eur, t. j. 1 500 eur zo strany okresného súdu a 1 000 eur zo strany krajského súdu (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu), a sťažovateľom vo 4. a v 5. rade (zohľadňujúc aj ich faktický vstup do konania v roku 2017) vo výške 4 500 eur, t. j. 2 800 eur zo strany okresného súdu a 1 700 eur zo strany krajského súdu (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

53. Z dôvodu vstupu do konania sťažovateľov v 6. až 10. rade a sťažovateľa v 15. rade podľa § 79 CSP uznesením okresného súdu z 29. januára 2022 právoplatným 16. februára 2022 a konštatovania porušenia ich práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote vo vzťahu ku konaniu krajského súdu sp. zn. 3Co/146/2022 ústavný súd dospel k nasledujúcim záverom. Sťažovateľom v 6. až 10. rade a sťažovateľovi v 15. rade ústavný súd priznal každému jednotlivo proti krajskému súdu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 800 eur (bod 5 výrokovej časti tohto nálezu).

54. Sťažovateľom v 11. až 14. rade, ktorí sú právnymi nástupcami subjektov, ktoré vstúpili do konania právoplatnosťou uznesenia okresného súdu z 29. januára 2022, t. j. 16. februára 2022, avšak ich faktický vstup možno datovať až rozhodnutím krajského súdu č. k. 3Co/146/2022-759 z 2. júna 2025, ústavný súd považoval za spravodlivé a primerané priznať finančné zadost'učinenie vo výške 300 eur zo strany krajského súdu (bod 6 výrokovej časti tohto nálezu).

55. Vzhľadom na priznanie finančného zadost'učinenia v sume nižšej oproti sťažovateľmi navrhovanej sume vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 8 výrokovej časti tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

56. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania, pričom jej sumu určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb; zníženie sa uplatní pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby.

57. Sťažovateľom v 1. až 5. rade ústavný súd priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) náhradu trov konania spolu vo výške 2 920,51 eur pozostávajúcu zo sumy 771,68 eur (2 x 371 eur + 2 x 14,84 eur) za úkony sťažovateľky v 1. rade, zo sumy 1 602,72 eur za úkony sťažovateľov v 2. až 5. rade (4 x 2 x 185,50 eur + 2 x 4 x 14,84 eur) a vzhľadom na zistenia, že právny zástupca sťažovateľov je platcom dane z pridanej hodnoty, navýšenie o túto daň vo výške 23 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky. Na úhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľov v 1. až 5. rade ústavný súd zaviazal spoločne a nerozdielne okresný súd a krajský súd (bod 7 výrokovej časti tohto nálezu). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinné spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov v 1. až 5. rade (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

58. Sťažovateľom v 6. až 15. rade ústavný súd náhradu trov konania nepriznal, keďže zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie), ústavný súd disponuje

širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022). Ústavný súd tak urobil vzhľadom na to, že si sťažovatelia v 6. až 15. rade uplatnili právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote aj vo vzťahu ku konaniam, ktorých neboli účastníkmi (resp. ich právni predchodcovia), a z pohľadu úspešnosti ústavný súd vyhovel ústavnej sťažnosti vo vzťahu k týmto sťažovateľom len čiastočne. Priznanie náhrady trov konania sťažovateľom v 6. až 15. rade preto nepovažoval za spravodlivé.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu